

Învățarea colaborativă în învățământul preșcolar

INTRODUCERE

Învățarea colaborativă este o strategie de instruire structurată și sistematizată, în cadrul căreia grupe mici lucrează împreună pentru a atinge un țel comun. Premisa învățării prin cooperare este aceea conform căreia, subiecții care lucrează în echipă sunt capabili să aplice și să sintetizeze cunoștințele în moduri variate și complexe, învățând în același timp mai temeinic decât în cazul lucrului individual (Oprea, Crenguța-Lăcrămioara, 2003).

Învățarea prin colaborare ajută copiii să învețe mai profund cultivând relații bazate pe respect reciproc și colaborare constructivă. Învățarea prin colaborare este o metodă de predare și învățare în care preșcolarii lucrează împreună, uneori în perechi, alteori în grupuri mici, pentru a rezolva una și aceeași problemă, pentru a explora o temă nouă sau a lansa idei noi, combinații noi sau chiar inovații autentice.

Educatoarei îi revine sarcina să participe alături de copii la elaborarea cunoștințelor, să servească drept model în legăturile interpersonale și să încurajeze interacțiunile cooperante dintre copii. Folosind învățarea prin colaborare educatoarea îi sprijină pe copii să descopere natura, știința, viața. Grădinița modernă promovează învățarea colaborativă ca formă superioară de interacțiune psihosocială, bazată pe sprijin reciproc, pe toleranță, pe efort susținut din partea tuturor, îndreptat spre același scop. Demersul de realizare a sarcinilor se realizează prin colaborare. Este împărtășită părerea că toți pot oferi alternative valoroase de soluționare a problemei dacă sunt ajutați.

METODE, STRATEGII ȘI TEHNICI UTILIZATE ÎN ÎNVĂȚAREA COLABORATIVĂ

Metodele care promovează învățarea activă sunt metodele care implică fiecare copil din grupă în procesul de învățare. Învățarea prin cooperare presupune acțiuni conjugate ale mai multor persoane (elevi, cadre didactice, părinți) în atingerea scopurilor comune prin influențe de care beneficiază toți cei implicați (Oprea, Crenguța-Lăcrămioara, 2006).

Orice activitate care încurajează implicarea copilului în procesul de învățare este „activă”: o discuție la care participă toți copiii grupei, discuții în grupuri mici, lucrul în perechi, cooperarea, schimbul de idei, informare din surse variate ș.a.

ROLUL ÎNVĂȚĂRII PRIN COLABORARE

Avantaje. Învățarea prin colaborare permite socializarea, schimbul de păreri, dezvoltarea încrederii în sine, autoevaluarea pe baza analizei și în comparație cu colegii.

Învățarea colaborativă cultivă la copii toleranța, motivația, creativitatea, dorința de cunoaștere, acțiunea, spiritul de competiție cu echipele concurente, responsabilitatea individuală și de grup.

Dezavantaje. Impunerea lucrului în echipă nu va reuși întotdeauna să integreze copiii timizi și cu deficiențe majore de comunicare. Productivitatea unor copii poate scădea uneori, atunci când sunt obligați să colaboreze cu alți copii. Educatoarea se confruntă cu necesitatea realizării unui compromis între eficiență și performanță. Unii copii pot domina grupul. Se poate pierde din vedere obiectivul final, de învățare, acordând foarte mare atenție relațiilor intragrup.

METODE INTERACTIVE DE GRUP UTILIZATE ÎN ÎNVĂȚAREA COLABORATIVĂ

În cadrul programului din grădinița Liceului Tehnologic Topolog întâlnirea de dimineață pe

Fig. 1. Imagini ale activităților pe centre desfășurate la Grădinița Liceului Tehnologic Topolog

care o organizăm în fiecare zi, facilitează colaborarea prin expunerea evenimentelor prin care au trecut fiecare dintre ei. Copiii își prezintă propriile gânduri, experiențe, idei. Acest lucru le dă posibilitatea tuturor de a se exprima pe rând, de a comunica subiecte importante din viața lor. Copiii ajung să se cunoască mai bine, să înlăture barierele timidității, iar mesajul lor ajunge la întregul grup. Astfel li se dezvoltă capacitatea de ascultare. Apoi se ivesc întrebări, comentarii,

la care participă cu mare interes pentru a-și împărtăși propriile experiențe. Acest moment al zilei contribuie la o bună socializare între preșcolari. Crearea unei ambianțe bine organizate încurajează copiii să exploreze, să aibă inițiative și să creeze.

Pentru ca preșcolarii să interacționeze frecvent unul cu celălalt a fost concepută desfășurarea activităților pe centre, unde se creează un mediu propice învățării pe grupuri mici de copii. Fiecare centru de activitate devine un laborator de inițiativă, imaginație și creativitate pentru copii. Materialele pe care le avem la aceste centre îi stimulează și îi provoacă pe copii să-și folosească toate simțurile în timpul jocului, să interacționeze cu colegii dar și cu educatoarea, în timpul activităților desfășurate pe centre, sau în timpul activităților libere, aceștia nemaifiind inhibați. În timpul activităților pe centre există un zumbăit deoarece copiii interacționează în mod spontan cu colegii lor.

Dintre metodele de învățare colaborative frecvent utilizate la Grădinița Liceului Tehnologic Topolog, câteva vor fi analizate în acest articol.

Turul galeri. Copiii sunt împărțiți pe grupuri de câte 4-5 membri. Pentru fiecare grup se distribuie materiale de lucru. Educatoarea prezintă grupurilor de copii problema pe care trebuie să o soluționeze. Se precizează, de asemenea, faptul că unul dintre membrii fiecărui grup va avea rolul de ghid. Copiii interacționează în cadrul microgrupurilor pentru a realiza sarcina propusă. Fiecare grup își afișează

Fig. 2. Imagini din activitatea „Turul galeriei” de la Grădinița Liceului Tehnologic Topolog

produsul, la fel ca într-o galerie de artă. Copiii care au rolul de ghid se vor plasa în locul unde este expus produsul grupului din care fac parte. Membrii grupurilor vizitează galeria, examinează fiecare produs, adresează întrebări de clarificare ghidului și pot face comentarii, pot completa ideile sau pot propune alte soluții. Fiecare grup își reexaminează propriile produse, prin comparație cu celelalte valorificând comentariile vizitatorilor.

Cubul. Această metodă poate fi folosită pentru observarea a doua flori prin comparație: descrie – cum arata florile, compara - asemănări – deosebiri, asociază – ce simți când te gândești la flori sau le privești, analizează- părțile componente, la ce folosesc, aplică -dă exemple la ce folosesc, argumentează - e bine să plantăm flori.

Fig.3. Imagini ale activităților de tip „Bulă dublă”, desfășurate la Grădinița Liceului Tehnologic Topolog

Bula dublă. Grupează asemănările și deosebirile dintre două obiecte, procese, fenomene, idei, concepte. Se organizează două cercuri mari în care se așează o imagine care denumește subiectul, în cercurile mici așezate între cele 2 cercuri mari se așează simbolurile - asemănări, iar în cele situate în exterior la dreapta și stânga se așează deosebirile.

R.A.I. Este o metodă de fixare și sistematizare a cunoștințelor, dar și de verificare. Urmărește realizarea feed-back-

ului printr-un joc de aruncare a unei mingi ușoare. Pentru exemplificare copilul care aruncă mingea trebuie să formuleze o întrebare despre animale domestice copilului, care o prinde.

Cel care prinde mingea răspunde la întrebare, apoi o aruncă mai departe altui coleg punând o nouă întrebare.

Diamant. Metoda poate fi integrată la începutul unei activități pentru reactualizarea cunoștințelor sau în vederea realizării feed-back-ului, ca variantă de desfășurare a unui joc didactic. Se poate lucra cu jetoane cu fructe, animale, legume. Imaginile se clasifică după felul lor și se găsește locul potrivit, copiii denumesc noțiunile.

Metoda pălăriilor gânditoare. Acest nou tip de metodă de predare – învățare este un joc în sine. Copiii se împart în șase grupe – pentru șase

pălării. Ei pot juca și câte șase într-o singură grupă. Împărțirea elevilor depinde de materialul studiat. Pentru succesul acestei metode este important însă ca materialul didactic să fie bogat, iar cele șase pălării să fie frumos colorate, să-i atragă pe copii.

Fig.4. Imagini ale activităților de tip „Pălăriile gânditoare „ desfășurate la Grădinița Liceului Tehnologic Topolog

Fig.5. Imagini cu copiii de la Grădinița Liceului Tehnologic Topolog

CONCLUZII

Învățarea colaborativă poate fi la îndemâna fiecărei educatoare, cu condiția ca, încă din etapa de proiectare a activităților să vizeze tematici adecvate și să pună la dispoziția copiilor materiale corespunzătoare.

Colaborarea înseamnă înainte de toate un câștig în planul interacțiunii dintre preșcolari generând sentimente de acceptare și simpatie. Depart de a genera conflicte, ea instaurează buna înțelegere, armonia și stimulează comportamentele de facilitare a succesului celorlalți.

Bibliografie

Flueraș V.- *Teoria și practica învățării prin cooperare*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005

Neacșu I.- *Metode și tehnici de învățare eficientă*, Editura Militară, București, 1990

Pintilie M. - *Metode moderne de învățare-evaluare*, Editura Eurodidact, Cluj-Napoca, 2002

Prof. Tihnea Ileana,

Liceul Tehnologic Topolo, județul Tulcea

Prof. Tihnea Răducu Ionuț,

Școala Gimnazială Ciucurova, județul Tulcea

